

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xij. De Triplici cognatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

tia dissoluere non valeant. Quare, qui sponsalia purè, ac determinatè cum aliqua muliere contraxit, & postmodum cum secunda prioris confanguinea idem fecit, ex priorù sponsaliorum vigore ad matrimonium contrahendum, cum prima remanet obligatus.

Filij nati ex matrimonio, cui obsistit publicæ honestatis iustitia, non succedunt patri scièter contrahenti. h. d.

Filij quoq; nati ex matrimonio, quod publicæ honestatis iustitiâ impediente contractū fuit, cum nec Ecclesiæ permissionem, nec patris allegare possint ignorantiam, ad successionem bonorum paternorum minimè admittentur.

a cap. referent. extra. qui filij sint legitimi.

DE TRIPLICI cognitione,

TITVLVS XIII.

Cognatio est triplex, spiritualis, legalis, & naturalis. & spiritualis cognatio impedit matrimonium contrahendum, & contractum dirimit. h. d.

Utrò magis cognatio matrimonio interdum est impedimento. Est autè cognatio triplex, spiritualis, legalis, & naturalis. Spiritualis cognatio est, atinentia quædã proueniens ex sacramenti collatione, vel ad sacramentum detentione. Non solùm igitur inter baptizantem, & illum qui

*b glos. in uer. spiritualis. cap. 1. de cognat. spir. in 6.
c d. cap. 1. de cognat. spir. in 6.*

eum de baptismo suscepit, itè inter baptizatum & suscipientis filios, & uxorem ante susceptionem à suscipiente carnaliter cognitam: verùm etiam inter suscipientem, parenteq; baptizati, cognatio spiritualis contrahitur, quæ & contrahendum matrimonium impedit, & dirimit postea contractum. Et quæ de suscipiente dicta sunt, eadem etiã de baptizante sunt intelligenda.

Excepto baptisate, & confirmatione, nõ oritur ex sacramentis cognatio impeditiua matrimonij. h. d.

Eisdem modis ex confirmatione spiritualis cognatio contrahitur, matrimonia similiter impediens contrahenda, & postea contracta dirimens. Ex datione verò aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediatur, vel dissoluatur.

d cap. 1. §. fin. de cognat. spir. in 6.

Cognatio spiritualis per Catechismum contracta, impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum. h. d.

Per Catechismum an spiritualis cognatio contrahatur, dubitatum est: & constitutum est, contrahi quidem illam, sed non tantam: licet enim ex ea contrahendum matrimonium impediatur, post eam tamen contractum minimè dissoluetur.

e cap. 2. de cognat. spir. in 6.

Spiritualis cognatio non dirimit matrimonium antea contractum. h. d.

Diximus autem huiusmodi cognationem matrimonia contracta dirimere, non simpliciter, sed postea contracta. nam^a si vir, vel mulier ex ignorantia, vel dolo proprium filium de sacro fonte susceperit, propter hoc separari non debent, nec alter alteri debitum subtrahere, nisi ad continentiam seruandā possint induci: quia, si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis proprius dolus patrocinari nō debet. Quinimmo pro tali ausu, matrimonio sua firmitate durante, pœnitentia imponenda erit.

Filij, per quorum neutrum uentum est ad cōpaternitatem, copulari possunt, nisi mos regionis aliud inducat. h. d.

De^b filiis quoque, per quorū neutrum ad cōpaternitatem uentum est, an copulari possint, quaesitum est: & sanè, nisi cōsuetudo Ecclesiæ, ubi de contrahendis nuptijs agitur, vel aliarum vicinarum aliter se habeat, tali coniugio minimè obfistendum erit.

Licet plures nō debeant esse patrini, si plures tamen fuerint, cum omnibus spiritualis cognatio contrahitur.

De eo quoq; admonendi sumus, quòd, licet^c non plures, q̄ vnus vir, vel vna mulier ad suscipiendum de sacro fonte infantem accedere debeant: si tamen plures acceperint, spiritualis

cognatio æquè, quo ad omnes, inde cōtrahitur, tam matrimonia contrahenda impediens, q̄ etiā postea cōtracta dissoluens. Circa quod idē statuitur, & de confirmatione.

Legalis cognatio modò affert temporale impedimentum matrimonijs, modò perpetuum. h. d.

Legalis cognatio, est^d proximitas per adoptionem proueniens. Eius autem duæ sunt species: vna, quæ temporalem impediēdi matrimoniij causam continet: alia, quæ perpetuam. Temporalem causam impediēdi continet ea^e, quæ inter te & eam, quæ tibi per adoptionem soror esse cœperit, intercedit. Nam p̄ adoptionem^f quæ sita fraternitas, eorūque nuptias impedit, donec manet. Perpetuam prohibitionis causam continet, utputà, quæ inter adoptantem & adoptatum, item inter adoptantem vxoremq; adoptati, & inter adoptatū vxoremq; adoptantis, intercedit. Nam & per emancipationē, dissoluta adoptione, matrimonium impeditur.

Quid sit naturalis cognatio, quid cōsanguinitas, quid affinitas. h. d.

Naturalis cognatio est, quæ medio cōsanguinitatis, vel affinitatis contracta reperitur. Est autem cōsanguinitas^g, attendentia personarum ex eo proueniens, quòd vna descendit ab

^a cap. 2. ext. de cognati. spirit.

^b cap. super co. ext. de cognati. spiritua.

^c cap. final. de cognati. spirit. in 6.

^d gloss. rat. extra. de cognati. leg.

^e ca. uni. ext. de cognati. leg.

^f can. per adoptionem. 30. q. 3.

^g Addi. ad Art. bo. cōsang. in 6. in de clar.

ab altera, vel ambo ab eadem: vel, *Consanguinitas*, est vinculum personarum ab eodem stipite descendendum, carnali propagatione contractum. Et dicitur *Consanguinitas*, quasi sanguinis vnitas, quia scilicet consanguinei de communi sanguine descendunt. *Affinitas* est, quaedam personarum proximitas ex coitu proueniens: ex eo dicta, quasi duorum sit ad vnum finem vnitas. Cùm enim duæ cognationes diuersæ per aliquorum copulam coniunguntur, alter ad alterius cognationis, quasi quosdam fines accedere videtur.

Affinitas & consanguinitas contrahitur etiam ex damnato coitu. h. d.

in d. declaratione arbor. affi. in 6.

Nec^b intererit, quòd ad consanguinitatem, vel affinitatem contrahendam, ex iustis nuptijs aliqui, an ex damnato coitu inuicem copulati fuerint.

Hodie matrimonia usque ad quartum gradum inclusiuè sunt prohibita, & de facto contracta temporis cursu non ualidantur. h. d.

Constitutum igitur erat olim, vt quicumque vel septimo consanguinitatis, siue affinitatis gradu sese inuicem contingerent, legitimas nuptias contrahere non possent: quod ipsum non solum in primo, verùm etiam in secundo & tertio affinitatis genere sibi locum vè dicabar: nec soboles ex secundo matrimonio suscepta, co-

gnationi præmortui viri copulari poterat. Sed cùm huiusmodi prohibitiones difficultatem frequenter inducerent, & aliquando periculum præerent animarum, euidenti vtilitate suadente, huiusmodi constitutiones abrogatæ fuerunt^c, sancitumque, vt prohibitio copulæ coniugalis quartum consanguinitatis gradum primi duntaxat generis non excedat. Vir^d igitur, qui à stipite quarto gradu, & mulier, quæ ex alio latere distat quinto, licitè cõiungi poterunt. Aliàs si propiore gradu sese inuicem contingant, temerè contractum matrimonium aded erit irritum, quòd nullo poterit annorum numero defendi.

Infideles intra quartum gradum coniuncti si conuertantur, non sunt separandi, & eorū proles est legitima. h. d.

Si tamen infideles^e, qui secū dum veteris, vel propriæ legis instituta, circa gradus consanguinitatis, vel affinitatis à Canonibus notatos, cõiuncti sunt, Domino inspirante cõuersi fuerint, matrimonium antea contractum non erit post baptismi lauacrum irritandum: cùm per sacramentum baptismi non soluantur coniugia, sed crimina dimittantur. Vnde & proles inde nata legitima censetur.

Propinquitas viri reputatur uxoris, & propinquitas uxoris reputatur viri. h. d.

Admonendi etiã sumus, per-

cap. non debet. ext. de consan. & affin.

cap. si. ext. de consan. & affin.

cap. de infidelib. extr. de consan. & affin.

inde virum à cōsanguineis & propinquis vxoris abstinere debere, & vxorem à propinquis viri, atq; à proprijs. Huius autē rei manifesta ratio illa est, quia, si secundū diuinam sententiam ego & vxor mea vna caro sumus^a, profectò mihi & illi mea suaque cognatio vna propinquitas efficitur. Quo circa ego & soror meae vxoris in vno & primo gradu erimus, filius verò eius in secundo gradu erit à me, nepos tertio, & sic deinceps. Vxorem verò propinqui, cuiuscunque gradus sit, ita me oportet attendere, quē admodū si eiusdem gradus fœmina propriæ propinquitatis existeret: quod nimirum & vxori meae de propinquitate mea, in cunctis cognationis gradibus, conuenit obseruare.

Coniuncti uxoris non impediuntur matrimonium contrahere cum coniunctis viri. h. d.

Quamquam autem omnes cōsanguinei viri^b, vxoris sint affines, inter cōsanguineos tamen vxoris & viri nulla intelligitur esse affinitas contracta, propter quam inter eos matrimonium debeat impediri. Pater igitur & filius cum matre & filia, itē duo cognati cum duobus cognatis, licitè contrahere poterunt.

Qui cognouit cōsanguineam uxoris suae, non potest debitum petere, licet reddere teneat

tur. & uxori superstitis, carebit spe coniugij. h. d.

Si quis autem contracto matrimonio, cōsanguineam vxoris suae cognouerit: utputà, si vitricus priuignam, vel maritus sororem propriæ vxoris adulterauerit, matrimonium quidē antea contractum non dirimitur: sed qui se ita contra leges alteri commiscuit, à coniuge nunquam debitum petere poterit, nec cum aliqua legitimam vnquam nuptias contrahere, licet propriæ vxori superuixerit.

Vxor, cuius cōsanguinea à proprio uiro cognita est, monenda est, non cogenda, ad continentiam. h. d.

Vxor quoque, cuius cōsanguinea à proprio marito fuit cognita, diligenter est commonenda, ut à commixtione viri absteat^d, & in continentia maneat, donec vir viam vniuersę carnis ingressus fuerit. Quòd si fortè monitionibus parère recusans, talis fuerit, ut de lapsu ipsius probabiliter timeri possit, vir eius & poterit & debet debitum sibi soluere coniugale: cum^e affinitas post matrimonium iniquè contracta, illi nocere non debeat, quę iniquitatis particeps non existit.

Subsequens affinitas non dirimit matrimonium, sed præcedens legitime probata. h. d.

Ergo præcedens affinitas nō subsequens dirimit matrimonium.

^a cap. fin. in medio, extr. de bigamis.

^b cap. quod supra, extr. de cōsangu. & affin.

^c cap. transmissæ, extr. de eo qui cognos. cōsa

^d cap. pen. & fin. extr. de eo qui cognos. cōsangu.

^e cap. discretionem. in fin. & cap. pen. extra. d. tit.

cap. super
eo. extra. de
eo qui co-
gno. cōjan.

nium. Sed nec id quidem indi-
stinctè obtinet. nam etsi vtrius-
que coniugum constet assertio
ne, acclamante etiam viciniā, q̄
coniugatus ante contractū ma-
trimonium vxoris suæ consan-
guineam cognouerit, propter
eā coniuges separari nō debēt:
nec enim talis confessio momē-
tum habere debet, cū alioqui
facile fieri possit, vt quicumque
inter se contra matrimonium
velint colludere, ad confessio-
nem incestus facile profiliant,
si suæ assertioni Ecclesiæ iudi-
cium accessurum credant. Ru-
mor autem viciniæ nō est adeo
iudicandus validus, vt, nisi fide
dignæ probationes accedant,
possit ritè cōtractum matrimo-
nium irritare.

DE CLANDESTINA desponsatione,

TITVLVS XIII.

Prohibentur matrimonia contrahi clande-
stinè, ne postea oporteat illa dissoluere. h. d.

glo. in sum.
30. q. 5. &
cano si quis
diuans. §.
his itaque.
d. 30. q. 5.

NE^b tamen post securā co-
pulam & susceptam pro-
lem, detectis quibusdā im-
pedimentis, nō sine graui scan-
dalo contracta matrimonia re-
tractari oporteat, neve, si alter
coniugum qui clām contraxe-
rint, coniugium negauerit legi-
timis probationibus deficienti-
bus, Iudicis sententia ritè fuerit
absolutus, vterque alijs nubendo
reatū incurrat adulterij, con-

sulcissimè constitutum est^c, vt
nullus fidelium occultè nupti-
as cōtrahat. Sed cū matrimo-
nia contrahenda fuerint^d, per
presbyterum proponantur pu-
blicè, cōpetenti termino prefi-
nito, intra quem qui voluerit,
& valuerit, legitimum impedi-
mentū opponat, & vt ipse quo-
que presbyter per se inuestiget,
vtrū aliquod futuro matrimo-
nio obstat impedimentum.

Suspenditur contractus matrimonij, donec
extat presumptio, quod non possit contra-
hi. h. d.

Cuius^e si apparuerit proba-
bilis coniectura, contractus ex-
pressè interdicetur, donec quid
fieri debeat, manifestis constite-
rit documentis.

Nati ex clandestinis & interdictis matri-
monijs nō sunt legitimi, licet nati ex matrimo-
nio contracto in faciem Ecclesiæ ante senten-
tiam diuortij sint legitimi, nisi uterq; coniugū
nouerit impedimentum. h. d.

Quicumque^f verò huiusmo-
di clandestina & interdicta cō-
iugia inire ausus fuerit, etiam
ignoranter, proles ex huiusmo-
di coniunctione suscepta, pror-
sus illegitima cēsebitur, nec de
parentum ignorantia vllum est
habitura subsidium: cū sic cō-
trahentes, vel non expertes sci-
entiæ, vel saltem affectatores i-
gnorantiæ videātur, licet alio-
qui, si ignorantes in faciem Ec-
clesiæ contraxerint, ante latam
sententiam diuortij nati, & le-

m

cas. 2. 30.
q. 5.

d cap. cum in
hibito. in
prin. extra.
cod. tit.

e d cap. cum
inhibito. §.
cum autem.
ext. cod. tit.

f d. cap. cum
inhibito. §.
si quis. ext.
cod. tit.